

การศึกษากระบวนการในการผลิตละครชุดโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2536

นายวีระ สุภะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-795-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16908223

A Study of the Production of Thai Television

Drama Series in 1993

Mr. Wera Supa

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-795-4

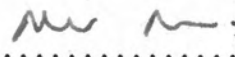

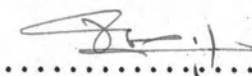
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากระบวนการในการผลิตละครชุดโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2536
โดย นายวีระ สุภะ
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี

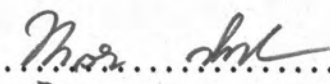
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิระ สุภะ : การศึกษากระบวนการในการผลิตละครชุดโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2536
(A STUDY OF THE PRODUCTION OF THAI TELEVISION DRAMA SERIES IN 1993)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.จุมพล รอดคำดี, 202 หน้า. ISBN 974-583-795-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึงกระบวนการ และปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทย ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9 ช่วงเวลาหลังข่าวภาค 20.00 น. ในปี พ.ศ. 2536 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้แทนผู้ผลิตละครจากสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ แบบเจาะลึก และจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตละครโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อสมท.

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการผลิตละครชุดโทรทัศน์ไทย ปี พ.ศ. 2536 ประกอบด้วยขั้นตอนในการผลิต 4 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นตอนการวางแผน 2. ขั้นตอนการเตรียมการ 3. ขั้นตอนการถ่ายทำ 4. ขั้นตอนการประเมินผลและปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ควรประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 10 ปัจจัยคือ 1. บุคลากร 2. นโยบาย 3. งบประมาณหรือเงินทุน 4. ผู้ชม 5. ผู้อุปถัมภ์รายการ 6. เวลา 7. สถานที่ 8. เทคโนโลยี 9. สภาพสังคมในปัจจุบัน 10. สภาพการแข่งขัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานละครโทรทัศน์ประสบความสำเร็จและ/หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานละครโทรทัศน์มากที่สุดคือ นโยบายผู้บริหาร และผลทางธุรกิจ

ปัญหาสำหรับการผลิตละครโทรทัศน์ที่จะเป็นข้อคำนึงถึงที่สำคัญของผู้ผลิตคือ แนวทางการพิจารณาผลงานและการผลิตของผู้ควบคุมสื่อมวลชนกับผู้ผลิตนั้นขาดการกำหนดแนวทางในการพิจารณาภาพและเสียง เพื่อออกอากาศอย่างชัดเจน แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ผู้ควบคุมสื่อและผู้ผลิต ควรศึกษาและทำความเข้าใจธรรมชาติของสื่อและหาแนวทางการนำเสนอร่วมกันก่อนลงมือผลิต และมีการกำหนดแนวทางในการพิจารณาภาพและเสียง เพื่อออกอากาศที่ชัดเจนมากกว่าการใช้วิจารณญาณของแต่ละบุคคล

ภาควิชา ..... การสื่อสารมวลชน .....
สาขาวิชา ..... การสื่อสารมวลชน .....
ปีการศึกษา ..... 2536 .....

ลายมือชื่อผู้ผลิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C550756 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: THAI TELEVISION DRAMA SERIES/PRODUCER/PRODUCTION PROCESS, FACTORS WERA SUPA : A STUDY OF THE PRODUCTION OF THAI TELEVISION DRAMA SERIES IN 1993. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. JOOMPOL RODCUMDEE. 202 PP. ISBN 974-583-795-4.

The purpose of this research is to study the production process of Thai television drama series and the factors affecting the process, looking specifically at the series broadcasted on television channels 3,5,7 and 9 after the 8.00 pm. news programs in 1993. As a qualitative research, data were gathered by depth interviews with producers from each station, and by participant observations, in which the researcher participated as a producer of Thai Television Channel 3 of MCOT. (The Mass Communication Organization of Thailand)

Results indicate that the drama series production process consists of four stages: planning, preparation, shooting and evaluation. The ten most important factors determining the success or the failure the production process are the personnel, the policy, the budget, the audience, the sponsor, the time, the location, the technology, the social environment, and the competition. Among these ten factors, the executives policy and the financial return are the most influential factors.

The most prominent problem noted in this study is the fact that both the producers and the television regulating board don't have clear guidelines in judging the appropriateness of the messages conveyed by the series through visual and sound transmissions. Both the producers and the regulators should work together to set up clear guidelines instead of basing their judgments on personal preferences.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รศ. จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. ดร. ศิริชัย ศิริกายะ ประธานกรรมการ และ ผศ. ขวัญเรือน กิติวัฒน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งทุกท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจในการท้าวิจัยครั้งนี้มาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาและความร่วมมือจาก คุณเกียรติก้อง วัฒนสุข คุณสมรักษ์ ณรงค์วิชัย คุณศจี บุรณสัมฤทธิ์ คุณพรทิพย์ บัณฑิตนันทกะ คุณวรวรรณ ตินสุถานนท์ คุณปรัชญา ศรีจันทร์ คุณวรายุทธ มิลิตินจินดา คุณอัจฉราวดี เกาเสถียร คุณสยาม สังวริบุตร คุณรัชฎา บุญชูดวง คุณศุภวิวัฒน์ จงศิริ (สุภัทธร) คุณภัทราวดี มีชูชน คุณดวงกมล ลีมเจริญ คุณอศุภย์ ดุลยรัตน์ คุณสุชีลา กัลย์จากถก คุณกอบสุข จารุจินดา คุณทองขาว ทวีปรังษิณกุล คุณฉัตรชัย เบ่งพานิช คุณกาจเกษม เวสสุบุตร คุณชนินทร ประเสริฐศาสตร์ คุณวรายุทธ พิชัยศรทัต คุณปวีณา ชาริพสกุล คุณณนฤดี ยมาภัย และ รศ. ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือและไม่ได้กล่าวในที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยนี้เป็นอย่างมาก

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่และพี่ ๆ ที่ให้การสนับสนุนให้ผู้วิจัยศึกษาต่อ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่ให้โอกาสและกำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นและน้อง ๆ ที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยฟันฝ่าอุปสรรคมาได้ด้วยดี

วีระ สุกะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาที่วิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ความจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2. ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
3. ระเบียบวิธีวิจัย	18
แหล่งข้อมูล	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
การนำเสนอข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
4. กระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์ไทย	35
ลักษณะการดำเนินงาน	35
ขั้นตอนในการผลิตละครโทรทัศน์	38
5. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์	79
6. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	131
รายการอ้างอิง	146
ภาคผนวก	149
ประวัติผู้เขียน	202

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การคัดเลือกนักแสดง เรื่องบัลลังก์เมฆ (ภัทราวดี ศรีไตรรัตน์)	60
2	การคัดเลือกนักแสดง เรื่องดวงใจแม่ (ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน)	60
3	ผู้กำกับขณะซ้อมการแสดงก่อนถ่ายทำ เรื่องบัลลังก์เมฆ	70
4	ผู้กำกับอธิบายภาพที่เกิดขึ้นในนักแสดงเข้าใจ (วังน้ำวน)	71
5	ลักษณะภาพที่มักจะถูกตัดทอนหรือปิดบังบางส่วน (บัลลังก์เมฆ)	74
6	เปรียบเทียบการแต่งหน้านักแสดงคนเดียวกันต่างบทบาท (วรุฒ วรธรรม)	91
7	เปรียบเทียบการแต่งหน้านักแสดงคนเดียวกันต่างเรื่องและบทบาท (อรุณ ภาวิไล)	92
8	ความเปลี่ยนแปลงของนักแสดงจากการแต่งหน้า (สรพงษ์ ชาตรี)	93
9	ฉากบริเวณพระราชวังที่สร้างบริเวณสถานี (สี่แผ่นดิน)	118
10	ฉากที่สร้างจินานห้องส่ง (สี่แผ่นดิน)	119
11	ฉากที่สร้างขึ้นบริเวณโรงถ่ายทำ (นางทาส)	119
12	ฉากที่ถ่ายจากสถานที่จริงบริเวณสวนหลวง ร.9 (รักในรอยแค้น)	120
13	ฉากที่ถ่ายจากสถานที่จริง ฉากงานเลี้ยงในโรงแรม (รักในรอยแค้น)	121
14	ฉากที่ถ่ายในต่างประเทศ (น้ำตาหยดสุดท้าย)	121
15	ฉากที่ถ่ายในต่างประเทศ (ยามเมื่อลมพัดหวน)	122
16	การจัดฉากในอดีตโดยการใช้ป้ายโฆษณาประกอบ (บัลลังก์เมฆ)	123
17	การถ่ายทำรถยนต์นำกล้องติดไว้ด้านข้างรถ (บัลลังก์เมฆ)	123
18	การถ่ายภาพขณะนักแสดงอยู่ในน้ำ (นางทาส)	124